RAFIKI

Världen är full av nya kompisar!

SPECIAL – Alla har rätt till en identitet

Kan du hitta ditt namn?

Prova namnleken ihop med dina klasskompisar. Du lånar ut ditt namn – men lyckas du få tillbaka det igen? På **sidan 7** kan du se hur det går till.

Intervjuer med barn

Rafiki har frågat flera tjejer och killar vad deras namn betyder och hur de fått dem. Läs mer på **sidan 5.**

Vem är du?

Ta reda på vem du och dina klasskompisar är. Läs mer på **sidan 6.**

Skola även för tjejer!

Efter många års krig i Sudan är det nu fred. Men det finns inte alls tillräckligt med skolor - och inte lärare heller!

Rafiki hälsar på i staden Yei i en liten skola. Den ligger i Sydsudan, det landet som bildades när det nyligen blev fred i Sudan. I den här skolan finns bara en enda klass.

Regeringen saknar pengar för att bygga skolor för alla barn. Därför hjälper många organisationer till. Det är vanligast att fattiga familjer låter sina pojkar få gå i skolan och flickorna får hjälpa till hemma. Men i den här skolan har man bestämt att fler flickor ska få chansen, så här går 25 flickor och fem pojkar.

Tabu och Ludga är kompisar och går i andra klass. Tabu är nio år. Ludga är lite äldre, tolv, för när hon egentligen borde börjat skolan så fanns det ingen skola här!

Titta på film från skolan på www.rafiki.se

För att spara pengar har man inga bänkar i klassrummet. Alla sitter på golvet på en plastpresenning. Men man tar av skorna utanför så det blir inte smutsigt. För det mesta finns det böcker, men inte varsin till alla! Eleverna är flera om en skolbok.

Både Tabu och Ludga bor hos sina släktingar.

De har inga föräldrar. Så är det för många barn i Sydsudan, på grund av det långa kriget som dödat många människor.

– Jag gillar matte bäst och skulle vilja bli lärare, säger Ludga. Efter skolan försöker jag göra läxorna och sen hjälper jag till att hämta vatten och laga mat. Bästa maten är när det blir fisk och grönsaker!

En annan sak som Ludga gillar väldigt mycket är att dansa och sjunga. Tabu och Ludga visar en dans där man sätter sina högerfötter mot varandras och hoppar runt på vänsterfötterna. Samtidigt håller man i varandras händer.

Det tråkigaste med skolan, tycker Ludga är att den inte räcker till alla i området. En del barn står utanför skolan och önskar att de också kunde få plats. Många hoppas nu, när Sydsudan har blivit ett eget land, att det ska bli fler skolor och sjukhus och annat som folket behöver.

Något som är viktigt för eleverna i Yei är att ha vänner.

– Kompisar är bra för med dem kan man leka, äta – ja, göra vadsomhelst! Man ska vara snäll mot sin kompis och tycka om den, säger Tabu och Ludga och fortsätter dansa ute på den soliga skolgården.

Text och foto: Anna Wendal

Fröken tar fram en stor, gul plastdunk som hon spelar på. Sedan dansar och sjunger hela klassen.

Arabiska är ett viktigt språk i Sydsudan. Man talar också olika lokala språk och lär sig engelska i skolan.

Fundera på:

1. Sydsudan är ett nytt land. Vems ansvar är det att det finns skolor?
2. Vem ska se till att barnen kommer till skolan?
3. Eleverna har inte varsin skolbok. Finns det något som är bra med det?

Alla har rätt till en identitet

Vad är identitet?

Jo, identitet är vem du är. Kanske är du en gitarrkille eller en handbollstjej. Från Sverige eller Sydsudan. Storasyster eller lillebror. Identitet kan vara många saker och en del saker ändras, för man växer och lär sig nya saker. Det här säger Barnkonventionen är viktigt om din identitet:

Du är en viktig person

Du har rätt till ett namn. När du föds i Sverige får du ett personnummer som bara är ditt och det kostar inte pengar. I Sverige säger lagen att senast tre månader efter din födsel ska dina föräldrar ha bestämt ditt namn. Du ska också ha något av dina föräldrars efternamn. Ditt eget personnummer och namn hjälper dig att få sjukvård, plats i skolan, barnbidrag och finnas med i svenska samhällets system. I många länder kostar det pengar att registrera sitt barn. Om föräldrarna inte har pengar till registrering får barnet ingen plats i skolan.

Här kommer några artiklar från Barnkonventionen. De handlar om att alla har rätt till en identitet.

Du har rätt att tillhöra ett land

Hur blir man med i landet Sverige? När du föds här eller har en svensk mamma eller pappa kan du bli medborgare i Sverige. Om du flyttar till Sverige måste du bo här i fem år innan du kan ansöka om medborgarskap. Det finns människor som inte är medborgare i något land, de är statslösa. De har inget land som tar hand om dem. Barnkonventionen säger att länderna ska ge skydd åt statslösa barn.

Artikel 7

Du har rätt att få ett namn och att vara medborgare i ett land. Du har också rätt att så långt det är möjligt få veta vilka dina föräldrar är och att bli väl omhändertagen av dem.

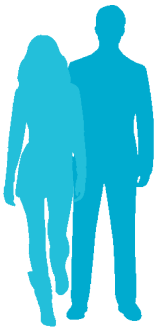

Du har rätt att veta ditt ursprung

Även om du lever med andra vuxna än dina föräldrar har du rätt att få veta vem din mamma och pappa är. Var de kommer ifrån och vilka de är. Länderna ska respektera din rätt att behålla din identitet.

Artikel 8

Du har rätt till din identitet. I identiteten ingår ditt medborgarskap i ditt land, ditt namn och dina släktförhållanden. Om du har blivit berövad* din identitet, ska du få hjälp att ta reda på den.

*berövad = fråntagen

Mitt namn är en del av mig!

Rafiki har gjort intervjuer med barn från olika delar av världen. De berättar vad deras namn betyder och hur de fått sina namn.

Merisoy, Kenya

– Jag heter Merisoy och kommer från Kenya. Merisoy är bara ett namn och jag fick det för att min mamma tyckte det var vackert. Min mamma är död. Hon hette Narikuengera som betyder ”en som kan föda fina barn”. Det namnet fick hon när hon gifte sig med pappa. När jag gifter mig får nog jag också ett nytt namn. När någon frågar efter mig säger de först min pappas namn, sedan min mammas och sedan mitt. Då vet de mitt ursprung och vem jag är.

Alvina, Malmö

– Jag heter Alvina och kommer från Sverige. Det är mamma och pappa som har hittat på mitt namn. De tyckte att jag såg ut som en liten älva när jag var liten. Min mammas mormors syster hette Alva, och de gillade det namnet men ville göra om det lite. Jag tycker om mitt namn, det är speciellt för att det är nästan ingen annan som heter så. Det betyder väl älva.

"Mina föräldrar blev så glada när jag kom till mammas mage. Joy betyder glädje eller glad, och jag är väldigt glad också!"

Theodor, Gnesta

– Jag heter Theodor och kommer från Sverige. Jag fick mitt namn därför att mamma och pappa tyckte att det passade mig bäst av de namn de hade tänkt på. Theodor betyder gudagåva.

Angham, Vetlanda

– Jag heter Angham och kommer från Palestina. Min mamma gav mig mitt namn, och så finns det en kändis som heter så. Angham betyder musik och ljud.

Joy, Kenya

– Jag heter Joy och kommer från Kenya.
Mina föräldrar blev så glada när jag kom till mammas mage. Jag sparkade väldigt mycket och busade i magen och verkade väl glad, så därför kallas jag Joy. Joy betyder glädje eller glad, och jag är väldigt glad också. Sedan jag kom brukar pappa kalla mamma "Mammajoy", för hon har fött mig och mina två syskon. Min mamma har ett eget efternamn och vi barn har pappas efternamn.

Kenny, Oskarshamn

– Jag heter Kenny och kommer från Kina. Jag kanske har fått mitt namn för att min bror har namnet Kevin, för det är ingen som heter Kenny i min släkt. Mitt namn betyder nog inget speciellt, men jag har ett kinesiskt andranamn, Rui Long. Rui betyder harmoni och Long betyder drake.

Khalil, Vetlanda

– Jag heter Khalil och kommer från Palestina. Jag fick mitt namn för att min pappas farfar hette Khalil och då tyckte de att jag också skulle heta det. Det betyder en bra kompis.

Vem är jag?

Hur vet man vem man är, egentligen?
Vad är det som gör dig till just den du är?
Vad har du för identitet?

Frågor till dig och din klass:

1. Du går i skola i Sverige men vilket land är du medborgare i?

2. Hur många nationaliteter finns det i din klass?
a) Dela upp klassen i två delar och tävla om flest nationaliteter.
b) Räkna också med föräldrars nationaliteter och mormors, morfars, farmors och farfars. Hur många blir det då?

3. Vissa känner sig som lite svenska, lite skånska eller lite kurdiska. Vad känner du dig som?
Nationalitet och medborgarskap är bara en del av din identitet. Du är mycket mer. Vad då? Gör som Fija. Berätta vem du är.
Har du ett litet foto kan du klistra in det i rutan eller rita av dig själv.

Du är en viktig person!

Visste du att...

…i Kina är det bara föräldrarna som använder förnamnet på sina barn när de pratar med dem. Annars säger man bara släktnamnet till varandra.

© HENRY HÄHNE

- Jag är Fija.
- Jag är 10 år.
- Jag är storasyster.
- I min släkt gillar alla att skratta och prata.
- Jag känner mig som smålänning.
- Jag är hästtokig.
- Jag är lite indisk.
- Jag är bra på att rita och gillar grönt.

Namnleken

**Samla ihop dina kompisar och lek den här roliga namnleken!
Ni behöver vara minst tio kompisar,
ju fler ni är desto svårare och roligare blir det.**

Leken går ut på att byta namn med varandra genom att skaka hand. När alla fått tillbaka sitt eget namn igen är leken slut.

Så här går det till:

- Skaka hand med en av dina kompisar och säg ditt namn, t ex ”jag heter Julia”. Den du hälsar på säger sitt namn, ”jag heter Max” – och vips så har ni bytt namn så att du heter Max och den du hälsat på heter Julia.
- När du hälsar på nästa kompis säger du ”jag heter Max” och så byter du namn till det namn kompisen presenterar sig med. Sedan fortsätter du att hälsa på någon annan och så byter du namn igen.
- När du får tillbaka ditt eget namn ska du sätta dig ner och när alla sitter ner är leken slut.

Visste du att...

… i den kurdiska kulturen väljer man bara ut ett ord man tycker är fint och gör det till ett namn. Flickor får ofta sina namn efter något fint i naturen, och pojkar får sina namn efter någon bra egenskap de har.

Rafiki 2/2012
Arbetshäfte Rafiki Special:
Alla har rätt till en identitet

Rafiki betyder kompis på språket swahili.
Rafiki Arbetshäfte är ett komplement till Skoltidningen Rafiki. Materialet passar för barn i de tidigare skolåren och tar på ett enkelt sätt upp barns vardag runt om i världen, visar på likheter och lyfter barns rättigheter.

Årsprenumeration
Rafikitidning och Rafiki Special arbetshäfte kommer ut med 4 nummer per år, pris inkl frakt och moms:
1 ex per utgåva 50 kr
30 ex per utgåva 250 kr
100 ex per utgåva 800 kr

Tidningen kommer i januari och augusti och arbetshäftet kring påsk och FN-dagen.
För mer information och beställning av material, ring 0383-46 74 50 eller läs mer på www.rafiki.se.
Kontakta gärna våra informatörer för skolbesök, ring 0709-37 33 06 eller 0709-37 33 08.

Erikshjälpen och IM står bakom Skolprojektet Rafiki. Samarbetsprojektet stöds av SMR/Sida.

Utgivare: Erikshjälpen och IM
E-post: rafiki@rafiki.se
www.rafiki.se

Ansv.utgivare: Bengt Swerlander
Redaktion: Camilla Sköld, Åsa Bengtsson, Andreas Hallman, Bitte Arréhn, Elin Östberg, Johanna Lindberg och Henry Hahne.

ISSN 1401-4335 *

Layout & tryck:
Prinfo Bergs
(svanenmärkt tryckeri)

Sydsudan
– världens nyaste land

Rafiki hissar flaggan för Sydsudan, världens nyaste land. Sydsudan förklarades självständigt 9 juli 2011. Deras nationalsång heter South Sudan Oyee! Det betyder Hurra för Sydsudan! Nu hoppas man på fred efter många år med krig.

I Sydsudans huvudstad Juba bor Patrick, Emanuel och Emanuel. Grabbarna gillar fotboll och favoritlaget är Barcelona. Patrick har hört talas om Zlatan!

Visste du att...

…i Grekland är namnsdagen viktigare än födelsedagen. På sin namnsdag behöver man inte bjuda in sina kompisar, utan alla som vill får komma och fira. För dem som inte har med sitt namn i almanackan finns det en särskild dag så att alla ska få bli firade någon gång.

Visste du att...

…i Indien ska alla 1,3 miljarder invånare få personnummer. Undrar hur lång tid det kommer att ta?

Tävla och vinn!

Hur många olika personers namn kan du hitta i den här Rafiki-tidningen? Räkna med Rafiki också! När du räknat efter kan du gå in på www.rafiki.se och skicka in ditt svar. Vi behöver det senast 1 juni. Du kan vinna en Rafiki-keps och vi lottar ut fyra vinnare bland de rätta svaren.

www.rafiki.se ERIKSHJÄLPEN Individuell Människohjälp